

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund - økonom, cand. Scient. Adm.

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Notat 29.11.17, rev. 05.12.17

Kommunale udfordringer efter valget: FOLKE- SKOLEN UDMARVES AF BESPARELSER, INKLUSIONS- LOV OG FOLKESKOLEREFORM SAMT ELEVFLUGT.

Resume:

- Kommunernes nettoudgifter til folkeskolen ligger målt i faste priser pr. elev på samme niveau i dag som efter strukturreformen
- Men opgaverne i folkeskolen er samtidig steget: Inklusionsloven har medført flere elever med særlige behov i almenundervisningen og Folkeskolereformen har øget antallet af lærernes undervisningstimer
- Hermed er der tale om løbende indirekte kommunale besparelser på folkeskolen, fordi ressourcerne ikke er fulgt med stigende opgavemængde
- Og for folkeskolens vigtigste ressource, lærerne, er der direkte tale om et markant fald i antallet af fuldtidsstillinger, større end faldet i elevtal
- Konsekvensen har været en løbende forringelse af undervisningen, som især kommer til udtryk i en langsom, vedvarende stigning af klassekvotienterne.
- En indikator på den langsomme udhuling af undervisningen i folkeskolen er den stigende elevflugt til private betalingskoler, som dog også er en reaktion på lukningen af mange små lokale skoler
- Bag sparepolitikken overfor folkeskolen ligger skiftende regeringens stramme økonomiske politiske, der igennem snævre rammer og hårde sanktioner har presset kommunerne til at skære ned på velfærden generelt, herunder folkeskolen

Indledning.

Dette notat er et af en serie på 4 notater, som i anledning af kommunalvalget 23 nov. 2017 dels omhandler den økonomiske situation i kommunerne i almindelighed og regeringens stramme økonomiske styring af dem i særdeleshed.

Dels omhandler notaterne konsekvenserne af denne stramme økonomiske styring for udhuling af velfærden på centrale kommunale serviceområder.

Det første notat analyser den økonomiske spændetrøje, regeringen gennem budgetloven har lagt om kommunernes økonomi, som tvinges til kontante besparelser.¹

I de øvrige 3 notater behandles først den kommunale ældrepleje og hjemmehjælp² og dernæst – i indeværende notat - folkeskolen³ og sidst den kommunale børnepasning.⁴

Da disse notater om de forskellige kommunale velfærdssektorer er skrevet til at kunne læses hver for sig, vil der være et vist overlap.

Indeværende notat er opbygget således: Del I omhandler udviklingen i ressourceforbrug, service og kvalitet i folkeskolen, del II omhandler baggrunden herfor (uddybes i notatet om kommunernes økonomi og regeringens økonomisk styring heraf)

DEL I: Udviklingen i ressourceforbrug og undervisningens omfang og kvalitet i folkeskolen.

1.1. Kommunernes ressourceforbrug på folkeskolen.

Antallet af elever i grundskolen som helhed falder i disse år langsomt.

!) Se Lund, Henrik Herløv: KOMMUNALVALG 2017 - Selvom borgere og kandidater i den kommunale valgkamp ønsker bedre service, vil VLAK – regeringen videreføre økonomisk spændetrøje om kommunerne!!

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/Oekonomiskspaendetroejeomkommuner.pdf

2) Se Lund, Henrik Herløv: Kommunalvalg 2017 - KOMMUNALVALG 2017 - Kommunal hjemmehjælp forringes år efter år pga. regeringens spare – og sanktionspolitik og trods velfærdsreformernes løfter om at fremtidssikre velfærd og ældrepleje!

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/Forringelserafkommunalaeldrepleje.pdf

3) Se Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: FOLKESKOLEN UDMARVES AF BESPARELSER, INKLUSIONSLOV OG FOLKESKOLEREFORM SAMT ELEVFLUGT.

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/Forringelserafkommunalfolkeskole.pdf

4) Se Lund, Henrik Herløv: Kommunale udfordringer efter valget: KOMMUNAL BØRNEPASNING UDHULES LANGSOMT, MEN SIKKERT.

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/Forringelserafkommunaledaginstitutioner.pdf

Fra 2007/08 til 2016/17 faldt elevantallet med i grundskolen med op mod 1½ procent.

Tabel: Antal elever i grundskolen, 0- 9. klasse og 10. klasse. ⁵

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
0.-9.										
klasse	688.190	682.852	679.999	679.122	675.999	674.475	671.763	673.517	675.170	676.855
10.										
klasse	34.127	35.760	37.271	37.251	38.921	37.679	37.414	36.592	36.834	36.072
I alt										
	722.317	718.612	717.270	716.373	714.920	712.154	709.177	710.109	712.004	712.927

Kilde: Beregninger af Styrelsen for It og Læring, baseret på Danmarks Statistiks registre

Jf. længere fremme dækker det for det første over et stigende elevtal i frie grundskoler, mens antallet af elever i selve folkeskolen er faldende. Og for det andet er i folkeskolen antallet af elever i specialundervisning faldet, mens elevantallet i almenundervisningen er steget.

Tilsyneladende stiger ressourcetildelingen til folkeskolen alligevel i disse år. Kommunerne øgede således i perioden 2007 til 2016 i løbende priser deres nettoudgifter til den egentlige folkeskole med knap 4½ mia. kr eller 14 procent.⁶ Inklusive specialskoler mm steg nettoudgifterne med 7,4 mia. kr. i løbende priser svarende til knap 16 procent.⁷

Men stigningen i ressourcetildelingen er kun tilsyneladende, for langt det meste af stigningen i de kommunale skoleudgifter målt i løbende priser har været inflation.

Måles i stedet i faste priser og pr. elev steg de kommunale udgifter til folkeskolen kun med 0,7 procent pr. elev set over hele perioden.

Efter et dyk i midten i perioden endte de kommunale udgifter til folkeskolen pr. elev i 2016 på omtrent samme niveau som lige efter strukturreformen.

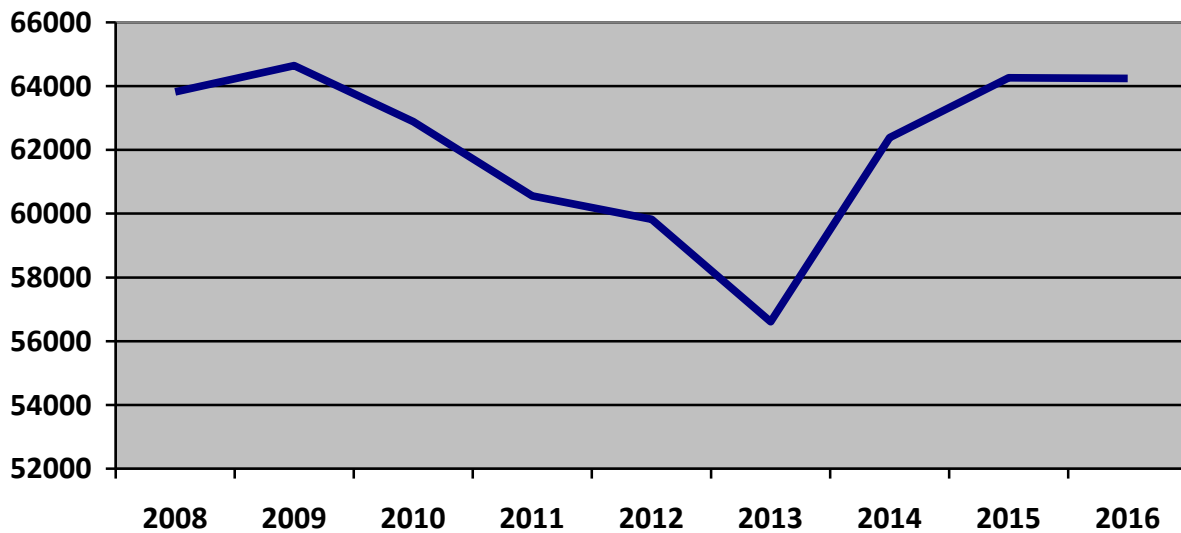
Kommunerne har således set over perioden som helhed brugt stort set det samme på folkeskolen, når der korrigeres for udviklingen i elevtallet. Pr elev brugte kommunerne i 2016 omkring 64.243 kr.

⁵) Undervisningsministeriet: Elever i grundskolen 2016/17.
<https://uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/elevtal-i-grundskolen>

⁶) Danmarks Statistik, Statistikbanken: Kommunernes regnskab, udgifter til funktion 3.22.01: Folkeskolen,
<http://www.statistikbanken.dk/10188>

⁷) Danmarks Statistik, Statistikbanken: Kommunernes regnskab, udgifter til funktion 3.22.01: Folkeskolen til 3.22.16
<http://www.statistikbanken.dk/10188>

Figur: Kommunale nettoudgifter pr. folkeskoleelev (kr.).⁸

1.2. Opgaverne er vokset pga. inklusionslov og folkeskolereform.

Men samtidig med, at udgiftsniveauet målt i faste priser og pr elev således er stort set uændret, er der blevet sparet i folkeskolen. For opgaverne er vokset uden at ressourcerne er det tilsvarende.

For det første med inklusionsloven fra 2012.

Herved blev specialbegrebet strammet op, så elever, der modtager mindre end ni specialtimer (12 lektioner) om ugen, ikke længere formelt skulle modtage specialundervisning.

Dette omfattede knap 49.000 elever, der med et pennestrøg gik fra at have behov for specialundervisning til at kunne inkluderes i den almindelige skole⁹, herunder blev omkring 7.000 elever flyttet fra specialklasser over i de almene folkeskoleklasser.¹⁰

Med det voksende antal børn med særlige behov i folkeskolens almenundervisning er lærernes opgaver her vokset ikke bare forholdsmæssigt, men uforholdsmæssigt mere, idet de i den almene undervisning nu har skullet undervise og håndtere elever med betydeligt større end normalt

⁸ Kilde: Nielsen, Karsten Østergaard: Kommunerne bruger 5.000 kr. mindre pr. ældre end i 2008. Dr.dk. 15.j06.15 <https://www.dr.dk/nyheder/politik/valg2015/nye-tal-kommuner-bruger-5000-kroner-mindre-aeldre-end-i-2008>

⁹ Christensen, Esben: Inklusionsloven vedtaget – specialbegrebet ændres radikalt. Folkeskolen, 25.04.12.

<https://www.folkeskolen.dk/511352/inklusionsloven-vedtaget-specialbegrebet-aendres-radikalt>

¹⁰ Jf. Undervisningsministeriet: Andel af elever i den almindelige undervisning i folkeskolen, 2016/17.

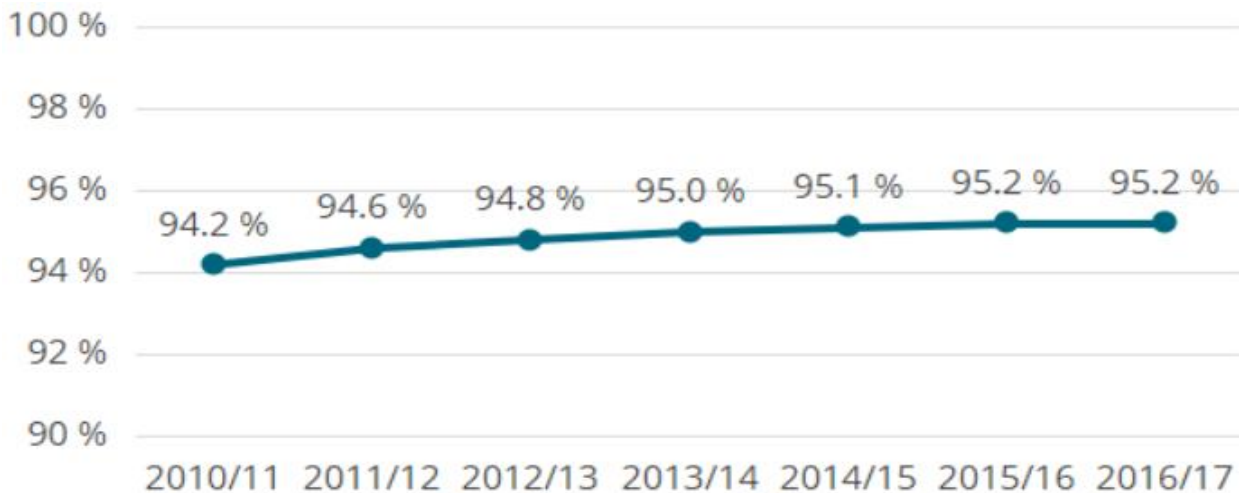
<https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/specialundervisning>

Pedersen, Mette Stender: Regeringen dropper mål for inklusion i folkeskolen, 10.05.16.

<http://nyheder.tv2.dk/politik/2016-05-10-regeringen-dropper-maal-for-inklusion-i-folkeskolen>

undervisningsbehov.¹¹

Figur: Andel af elever i almenundervisningen.¹²

Hertil kommer, at undervisningsopgaven i folkeskolen også er vokset som følge af folkeskolereformen fra 2016, som medførte en betydelig udvidelse af antallet af undervisningstimer.

Denne udvidelse af undervisningsforpligtelsen var i reformen planlagt til at udgøre to timer om ugen eller for den enkelte lærer 80 timer mere om året.

Hvilket betød en udvidelse fra en gennemsnitlig ugentlig undervisningsforpligtelse på 25 lektioner til 28 lektioner.

Tal fra OECD¹³ tyder imidlertid på, at den enkelte lærers gennemsnitlige årstimetal tyder vokset mere, idet den i skoleåret 2014/2015 er vokset med 121 timer på årsbasis.¹⁴

Udvidelsen af lærernes undervisningstimetal som følge af folkeskolereformen skulle ganske vist finansieres gennem en modsvarende reduktion i lærernes forberedelsestid.

Men problemet har været, at forberedelsestiden med folkeskolereformen er reduceret så meget, at lærerne har måttet kompensere på anden måde for at kunne forberede sig nogenlunde tilstrækkeligt.

¹¹) Jf Lund, Henrik Herløv: Specialundervisning tilbage i folkeskolen. April 2011, <http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Specialundervisningtilbageifolkeskolen.pdf> og

¹²) Kilde: Undervisningsministeriet: Andel af elever i den almindelige undervisning i folkeskolen, 2016/17. <https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/specialundervisning>

¹³) OECD: Education at a glance 2017, Danske konklusioner. <https://backend.folkeskolen.dk/~3/6/eag2017-denmark.pdf>

¹⁴) Hellesen, Hansen: Hver enkelt lærer har fået 121 timer mere. Folkeskolen, 12.09.17 <https://www.folkeskolen.dk/615011/rapport-hver-dansk-laerer-har-faet-121-undervisningstimer-mere-om-aaret>

I bedste fald gennem en mere intensiv og dermed mere belastende forberedelse, i værste fald gennem at udvide deres reelle arbejdstid ved at tage fra deres fritid. I alle tilfælde har reformen således medført en øget belastning.

1.3. MEN: Lærertallet skæres ned.

Samtidig med at tildelingen af finansielle ressourcer til folkeskolen set over perioden 2007/08 til 2016/17 - som beskrevet - har været stort set uændret, er opgavemængden for lærerne i folkeskolen – som fremgået – vokset.

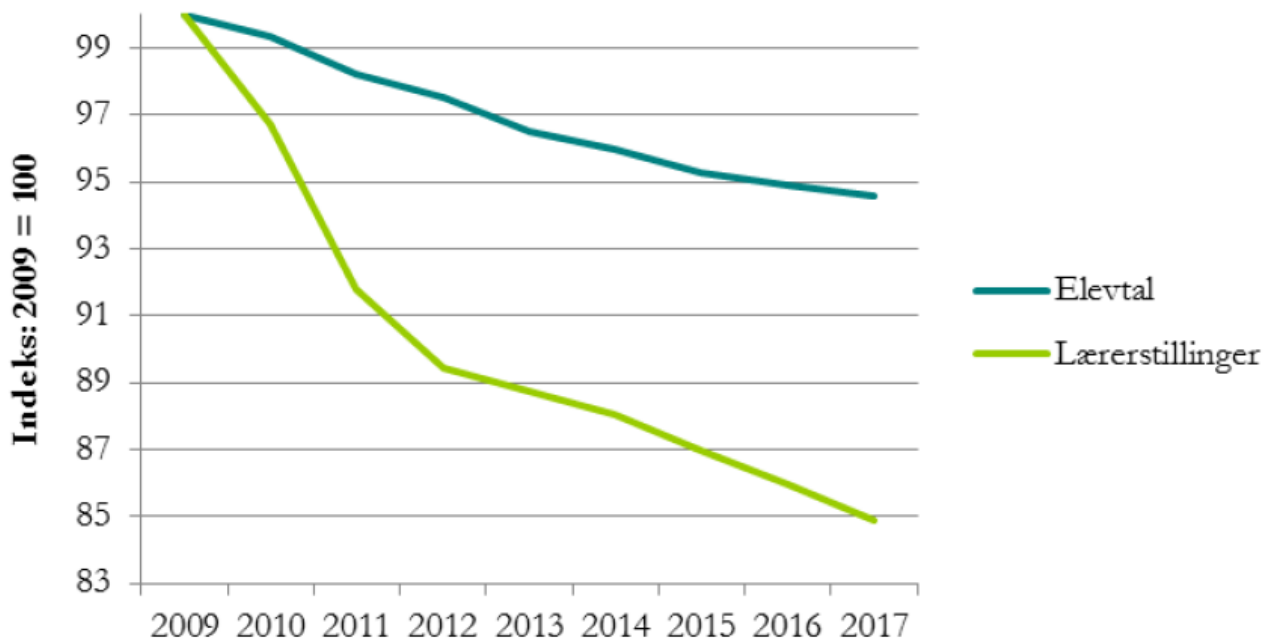
Hermed er der sparet på folkeskolen i den forstand, at øgede opgaver ikke har været ledsaget af en stigning af de reale ressourcer til folkeskolen målt pr. elev og i faste priser.

Men det er ikke det hele: Det må være hævet over enhver diskussion, at folkeskolens vigtigste ressource er lærerne, som er omdrejningspunktet i undervisningen.

Og dem er der direkte blevet sparet på – langt mere end elevtallet er faldet.

Fra 2009 til 2017 er antallet af lærere i folkeskolen faldet med 8.300 fuldtidsstillinger dvs. med 15 procent, hvilket er betydeligt mindre end faldet i elevtallet i perioden.

Figur: Udvikling i antal fuldtidslærerstillinge (ekskl. vikarer) og elevtal 2008 – 2017.¹⁵

¹⁵) DLF: 15 procent færre lærere i folkeskolen. Nov. 2017

<http://www.dlf.org/media/10425106/faerre-laerere-i-skoleskolen.pdf>

Noget af dette modsvarer som anført foran af stigende elev - og lærertal i frie grundskoler, men dette kan ikke forklare hele faldet.

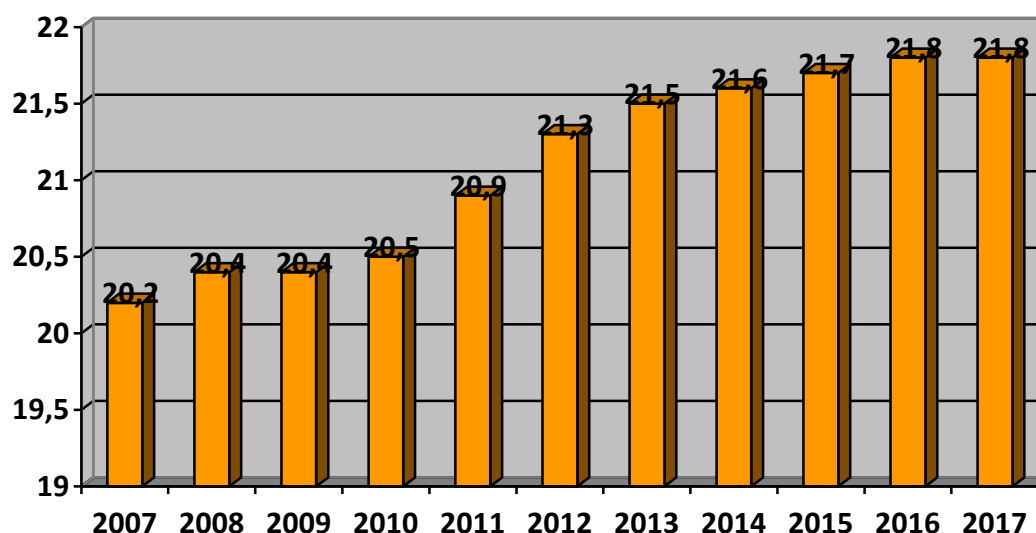
1.4. Undervisningsydelsen forringes.

Der spares med andre ord på folkeskolens vigtigste ressource lærerne.

Konsekvensen heraf er selvsagt, at der med denne udvikling bliver flere elever pr lærer.

Hvilket da også ses i, at den gennemsnitlige klassekvotient i grundskolen stiger støt.

Figur: Gennemsnitlig klassekvotient 2007 - 2017. ¹⁶

Hermed forringes igen den undervisning, som den enkelte elev kan modtage.

Det er dels en konsekvens af, at der hermed bliver flere elever pr. lærer.

OG dels – og ikke mindst er det en følge af, at der med inklusionsloven er blevet flere elever med særlige behov i klasserne. ¹⁷

Hermed bliver der mindre læreropmærksomhed til den enkelte elev gennemsnitligt set pr. undervisningslektion.

¹⁶) Kilde: Indenrigsministeriets kommunale nøgletal, Undervisning, gennemsnitlig klassekvotient.

<http://www.noegletal.dk/>

¹⁷) Jf. Lund, Henrik Herløv: Inklusionens økonomi handler om spareøvelse. Okt. 2012.

www.henrikherloevlund.dk/Artikler/Inklusionensoekonomi.doc

Dette kan i nogen grad antages at opvejes af, at lærerne efter folkeskolereformen underviser i flere timer.

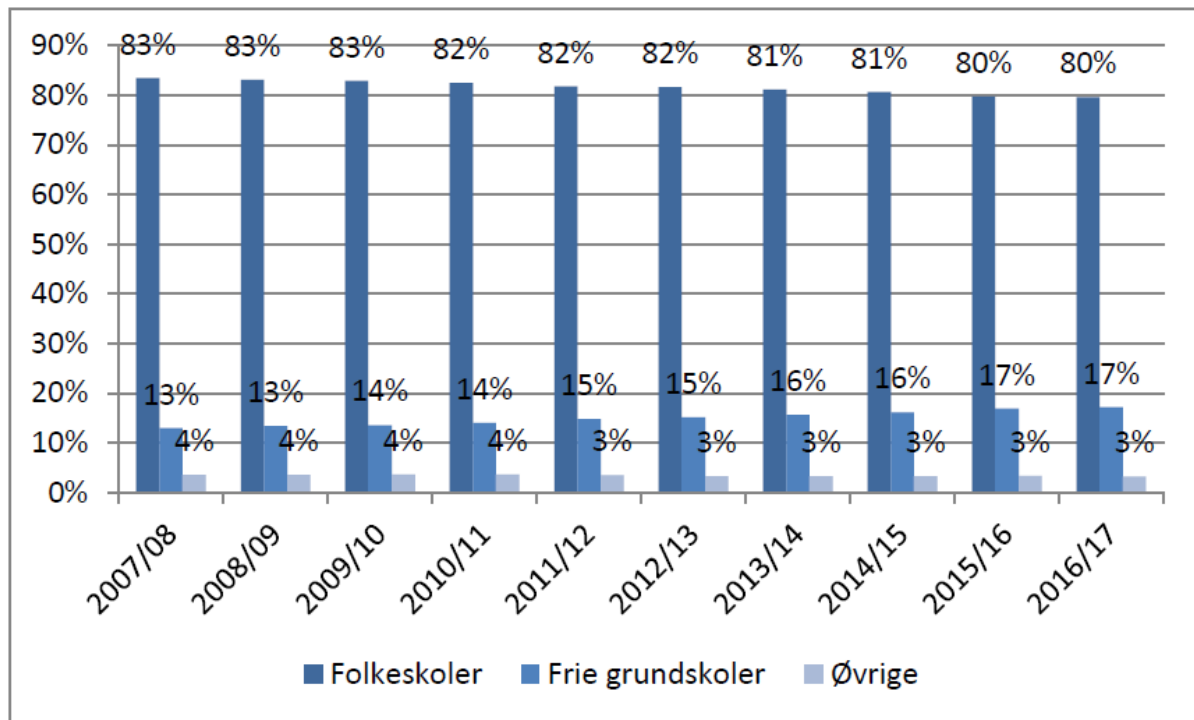
Men til gengæld må konsekvensen af mindre tid til forberedelse som følge heraf omvendt vurderes at medføre en ringere kvalitet i undervisningen som helhed.

Alt i alt må den kommunale besparelspolitik på folkeskolen som helhed således vurdere, at medføre en forringelse både af lærernes arbejdsvilkår og af den undervisning eleverne modtager.¹⁸

1.5. Elevflugt fra udmarvet folkeskole.

En indikator på den løbende forringelse af folkeskolen, som sparepolitikken det seneste 10 år (og før under VK – regeringen) har medført er den voksende elevflugt fra folkeskolen til privatskoler.

Figur: Andel elever i folkeskoler og fri og privatskoler 2007/08 – 2016/17, pct.¹⁹

¹⁸) Jf. Lund, Henrik Herløv: SRSF s og Antorinis folkeskolereform: Løft af folkeskolen og ringere kvalitet i undervisning og børneliv. Marts 2013.

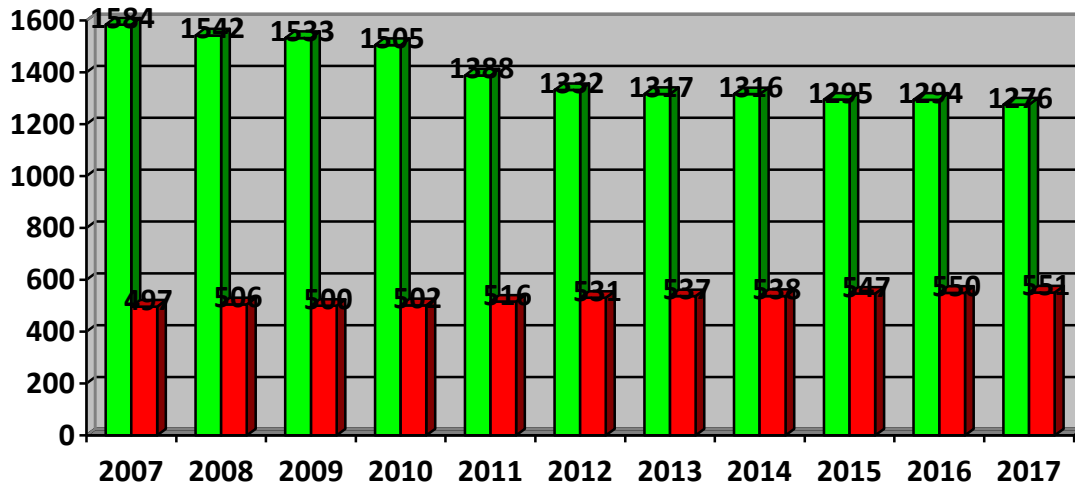
<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/SRSFsfolkeskolereform.pdf>

¹⁹) Kilde: Figur fra Undervisningsministeriet: Elever i grundskolen 2017, s. 2, figur2.

<https://uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/elevtal-i-grundskolen>

Herudover må denne udvikling også vurderes at afspejle omfattende lukning af mindre skoler, som fulgte i kølvandet på strukturreformen

Figur: Udvikling i antallet af folkeskoler samt fri- og privatskoler, 2007– 2016. ²⁰

DEL II: Den økonomiske og politiske baggrund for udviklingen i den kommunale folkeskole.

2.1. Regeringens økonomiske spændetrøje har presset kommunerne.

Som vist i misforholdet mellem ressourcer og stigende opgavemængde i folkeskolen og i nedlæggelsen af et større antal lærerstillinge i folkeskolen har der altså det seneste 10 år (og før det under VK – regeringen) i kommunerne som helhed været ført sparepolitik overfor folkeskolen.

Den drivende kraft bag dette har været regeringernes spare – og skattelettelsespolitik, hvor man har ført en stram økonomisk politik overfor det offentlige forbrug, herunder ikke mindst kommunerne, og samtidig har prioriteret skattelettelser fremfor velfærd.

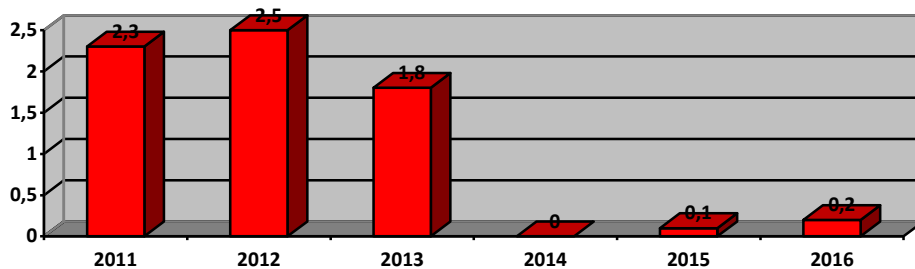
²⁰) Kilde: figur af egen tilvirkning baseret på Undervisningsministeriet: Antal skoler fordelt på institutionstype 2017. <https://uvm.dk/statistik/grundskolen/personale-og-skoler/antal-grundskoler>

De skiftende regeringer har hermed presset kommunerne økonomisk til at spare over en bred bank, herunder blandt andet folkeskolen som et af de tunge områder i den kommunale økonomi.

Det er dels sket gennem stadigt strammere rammer i de årlige kommuneaftaler for de kommunale udgifter, som typisk IKKE har tilladt en stigning i de kommunale udgifter svarende til udviklingen i demografi og opgaver. Men dels - og navnlig - er kommunerne gennem et rigtigt sanktionssystem blevet tvunget til omfattende merbesparelser i forhold til de allerede i sig selv stramme økonomiske rammer.²¹

For det første har indførelsen af en budgetsanktion, hvis kommunernes budgetter overskrider regeringens rammer, indebåret, at kommunerne især i de første år efter dens indførelse har sørget for at lægge sig betydeligt under rammerne af frygt for at udløse den statslige ”dummebøde” for at overskride rammerne, som ville indebære reduktion af bloktilskuddet på 3 mia. kr.

Tabel: ”Underbudgettering” i kommunerne 2011 – 2016 (mia. kr.) målt som afvigelse mellem ramme og budget i kommunerne.²²

Hermed har kommunerne samlet set allerede ved budgetlægningen sparet mere end rammerne tilsigtede. I alt 6,9 mia. kr. fra 2011 til 2016.

For det andet har regeringen også indført en skrap ”regnskabssanktion” overfor merforbrug ud over budgettet, hvilket har låst kommuner og regioner fast i underforbrug år efter år, idet

²¹) Jf. Lund, Henrik Herløv: KOMMUNALVALG 2017: Selvom borgere og kandidater i den kommunale valgkamp ønsker bedre service, vil VLAK – regeringen videreføre økonomisk spændetrøje om kommunerne! 2017.

<http://www.henrikherloevlund.dk/artikler/Oekonomiskspaendetroejeomkommuner.pdf>

²²) Kilde vedr. Afvigelse mellem ramme og budget 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Afvigelse mellem ramme og budget 2012, jf. Indenrigsministeriet: De kommunale og regionale regnskaber 2010 – 2013. 04.06.11

<http://www.oim.dk/media/10868/de-kommunale-og-regionale-regnskaber-2010-2012.pdf>

Afvigelse mellem ramme og budget 2013, jf. Kommuneaftalen for 2012, s. 5 <https://www.fm.dk/publikationer/2012/aftaler-om-den-kommunale-og-regionale-oekonomi-for-2013>

Og Økonomi og indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastede udgiftslofter for 2015. 19.04.16

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

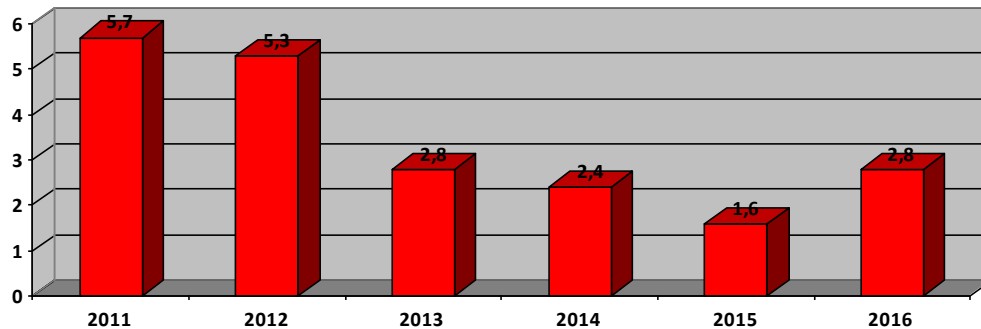
Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

kommunerne har sørget for at holde forbruget godt under det budgetterede af frygt for at udløse sanktionen.

Fra 2011-2015 har alene underforbruget i kommunerne i forhold til det budgetterede sammenlagt været omkring 20 ½ mia. kr.

Tabel: Merbesparelser i kommunerne 2011 – 2016 (mia. kr.) gennem mindreforbrug i regnskabet i forhold til budget ²³

Samlet har kommunerne altså siden 2011 sparet omkring 27 ½ mia. kr. mere end nødvendigt i forhold til regeringens i forvejen smalle rammer.

Penge, der kunne - og burde - være kommet blandt andet folkeskolen til gode.

2.2. Velfærdsaftalens brudte løfter.

Denne forringelse af den væsentlige del af velfærden, som repræsenteres af folkeskolen, er i stik modsætning til de politiske målsætninger og løfter, som et flertal i Folketinget har afgivet i forbindelse med de vigtigste velfærdsreformer i Danmark igennem de seneste 10 år.

I forbindelse hermed er befolkningen blev bedt om at acceptere væsentlige forringelser af efterløns – og pensionssystemet med henvisning til, at det var nødvendigt for at fremtids sikre velfærden.

²³) Kilde: Mindreforbrug 2011 jf. KL: Kommunernes regnskab for 2011

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_54745/cf_202/Kommunernes_regnskab_2011.PDF

Mindreforbrug 2012, jf. Økonomi – og Indenrigsministeriet: Overskud i kommunernes regnskab for 2012.

<http://sim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2013/maj/overskud-i-kommunernes-regnskaber.aspx>

Mindreforbrug 2013, jf. KL: Regnskab 2013 – ansvarlighed og vækst.

<http://www.danskekommuner.dk/Artikelarkiv/2014/Magasin-17/Regnskab-2013--ansvarlighed-og-vakst/>

Økonomi – og Indenrigsministeriet: Solide 2013 – regnskaber fra kommuner og regioner. 15.05.14.

<http://www.oim.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2014/maj/solide-2013-regnskaber-fra-kommuner-og-regioner/>

(Mindreforbrug på driftsudgifter var egentlig 4,9 mia, men kommunerne fik lov til at veksle 2 mia. kr. heraf på mere anlæg)

Finansministeriet Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2014. 30.04.15

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2015/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofter>

Finansministeriet: Kommunerne og regionerne overholder de lovfastede udgiftslofter for 2015. 19.04.16

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2016/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2015>

Indenrigsministeriet: Kommuner og regioner overholder udgiftslofterne for 2016. 24.04.17

<https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/04/kommuner-og-regioner-overholder-udgiftslofterne-for-2016>

I 2006 indgik VK – regeringen, Socialdemokratiet, DF og Radikale således den helte centrale ”Velfærdsaftale”, hvorefter efterløns - og pensionsalderen i Danmark fremover skal stige kraftigt og følge levealderen. I forliget begrundes dette direkte med, at der skulle skaffes penge til at sikre velfærden:

”Styrkelsen af de offentlige finanser, som på langt sigt optræder i kraft af det nye tilbagetrækningssystem, reserveres til at sikre finansieringen af velfærdssamfundet i fremtiden.²⁴(min understregning, hhl)

I 2011 blev denne forringelse af tilbagetrækningsmulighederne for den danske befolkning så yderligere skærpet, da VK – regeringen under Lars Løkke Rasmussen indgik aftale med Radikale og DF om den såkaldte ”Tilbagetrækningsreform”²⁵ om yderligere at forringe efterløn og pension.

Også her med henvisning til den demografiske udvikling.

Gennem disse ”reformer” har staten sparet/vil spare milliardbeløb. Men selvom det hed sig, at besparelserne skulle gå til at sikre velfærden i fremtiden, har regeringerne siden i stedet gennemført omfattende skattelettelser gennem skattereform på skattereform.

Senest har vi set VLAK – regeringen fremlægge planer for betydelige skattelettelser fortrinsvis til topskatteyderne og virksomhedsejerne.²⁶

At pengene ikke i stedet kommer velfærden til gode er et eklatant løftebrud.²⁷

2.3. Det kommunale flertals rolle.

Det ville imidlertid være forkert alene at forklare det kommunale mindreforbrug med regeringens rammer og sanktioner, skønt de som anført spiller en væsentlig rolle. Også lokale forhold i kommunerne spiller en rolle.

Den bedre eller dårligere økonomiske situation i de forskellige kommuner har selvsagt betydning.

MEN: i nogle kommuner tjener regeringens stramme økonomiske styring af kommunerne også som et alibi og en legitimering af et flertals ideologiske og politiske prioritering af besparelser og lavt serviceniveau til fordel for lav skat og skattelettelser.

Holdningen og orienteringen i kommunalbestyrelsen til standarden for folkeskolen er således også væsentlig parameter. Ser man på den udgiftsmæssige prioritering af folkeskolen målt ved

²⁴) Jf. Velfærdaftalen 2006, citeret efter Olsen, Lars: Politikernes største løftebrud: Ældremilliarderne forsvandt. Jyllandsposten. 23.11.17

<https://jyllands-posten.dk/protected/premium/kommentar/ECE10023504/politikernes-stoerste-loeftebrud-aeldremilliarderne-forsvandt>

²⁵) Jf. Aftale om senere tilbagetrækning. 13.05.11

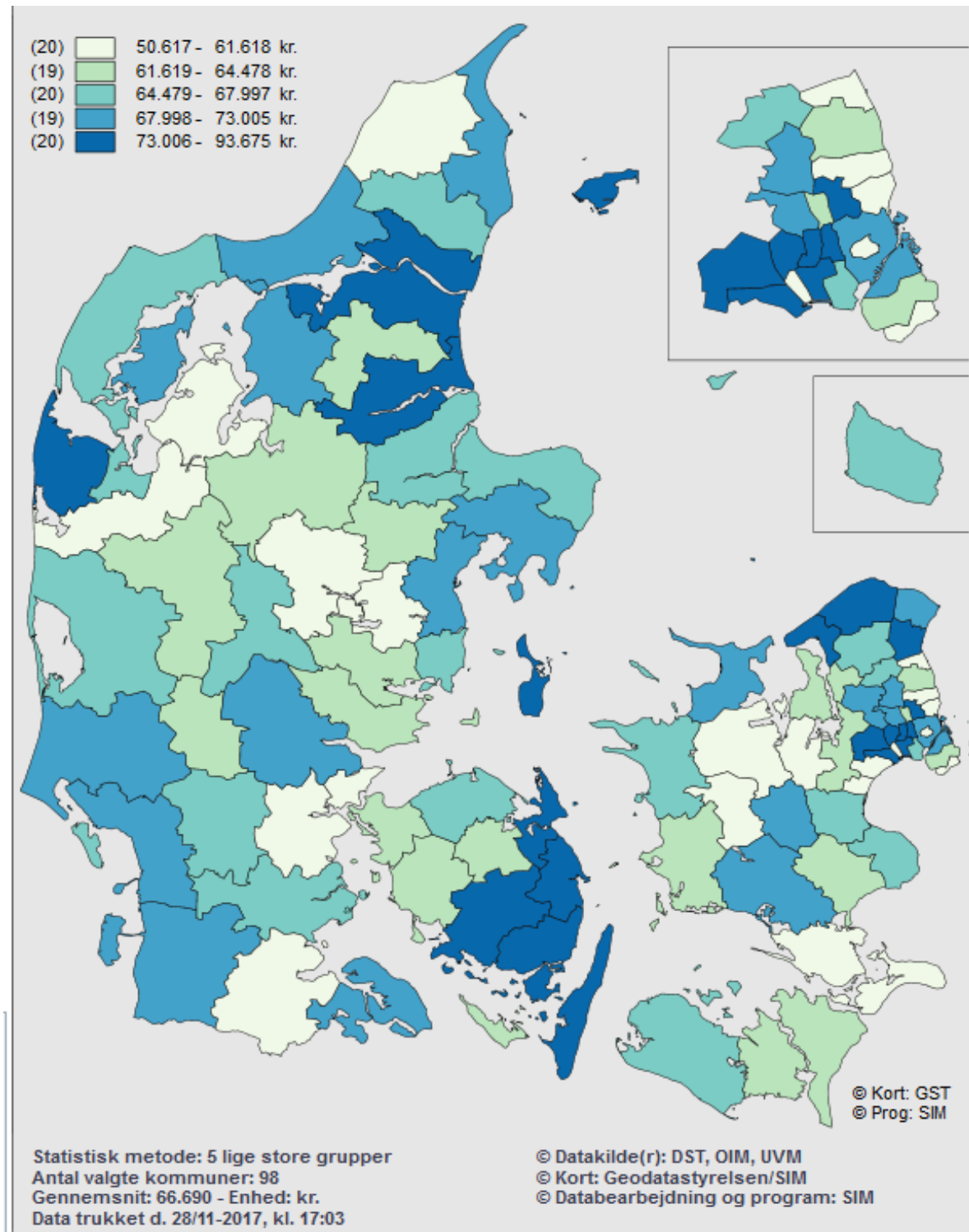
<https://www.fm.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2011/05/20110513%20Aftale%20om%20senere%20tilbagetraekning.aspx>

²⁶) Jf. VLAK- regeringen: Jobreform fase II og VLAK-regeringen: Sammen om virksomhederne. 2017.11.16

²⁷) Jf. Olsen, Lars: Foran anførte indlæg.

kommunale nettoudgifter pr. elev, er der en klar (omend med undtagelser) tendens til at centrum-venstre styrede kommuner prioriterer folkeskolen højere end centrum – højre styrede.

Figur: Kommunerne fordelt efter udgift til folkeskolen pr elev 2017. ²⁸

²⁸) Kilde: Indenrigsministeriets kommunale nøgletal, Udgift til folkeskolen pr. elev. <http://www.noegletal.dk/>